

Ο ΝΟΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Τια την ΕΣΧΑΔΑ ΑΡ. 40.—Τια το ΕΚΣΕΡΓΙΚΟ Φ. 29. 10.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΕΙΚΕΤΑΙ: Στις κηδείας της Παναγίας Συναγωγής, Ομόνοιας, Τριφυλίου Οικογενειακού Στάθου Τροχιδόρου, (Ομογενειακού), Βουλαγίου, Στάθου Υπόγειου Σιδηροδρόμου (Ομόνοια), στο κεντρικόν Μανωλάκιον (Παναγία Συναγωγής), Εξοχίας, στα βιολιόπαια «Εστία» L. Κολάου και Στάθου (όδου Στάθου, άνωθεν στην Βουλή), στο Βάτο βιολιόπαια Χριστοπόλου.

ΠΑΡΑΤΡΑΦΑΚΙΑ

Οι Κυβερνητικοί.— Άγιους και τιμής.— Το εσιο φέρι.— Ποιοι μάλιστα τίμα.— Οι Βοδ-μαχοί του τύπου.

ΑΥΟ γέρας κέρδιον πόδωκε κέρδιον εφημερίδα στα χέρια τους εφημερίδα... ΟΙ παλινοσάδες είναι Αθηναίοι φημιεθροσάοι και το εθία τους είναι η Κυβέρνηση.

«Με την κείρα σας;» — «Μητέρας άκνυρας β Παροδοκας... Καθησαν στην ψάθρα Παροδοκας... Χαιροστυθησαν... κηθησαν στην ψάθρα Παροδοκας...»

Η ΦΤΟΧΙΑ ΚΑΥΡΑ

ΑΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

«Είμαι σε βασιλοσύνα με κίτρινο πέπλο και πόδια ακομημένα... Άφρα σμυαυτικά σε κέρδιον εστι...»

Καταστρο χιονισμένον γέφυ, μενούσε τον Άρ-κουβίλα (1) και στο άνωχό (2) εαπαχόμεν, μάε ε-στέρωη, το φωτισμένο κότε;... ΟΙ κέρτες της χύρας ήθαυε; Εαυοσε το καμπεροχίετο (3) η γνακία του... Ηθαυε τ' άπο-λεσθίετο, οι σταχίενοι άδωμοι τους... Πουήμα και τα πουία, κακή ηου γνακία, όα. Μία Χριστός και Παναγική Πουήμαε και την παρηγοχίισα; Δέν τόπαίε, να την την πουλήσας, να παγελίφουίε, και να τη φάίε με τα παιδία!

Κ. ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΣ

Άλέκη Κοροσί, 26 του Χειμοί 1906.

(1) Αγναισία του Νταίο του Κοροσί, Ηπαρος.

«Με την κείρα σας;» — «Μητέρας άκνυρας β Παροδοκας... Καθησαν στην ψάθρα Παροδοκας... Χαιροστυθησαν... κηθησαν στην ψάθρα Παροδοκας...»

4) Νερί=βασ, ηπαρι=πόλι, ηπαε=ηεαόας. Αδρη έχου-να για βας του βύλιου, και ηπαεή σ' αύτεος το πόλι είναι: ετι το ετάοι σε ηας, ηπαρεί να ηη ηαυεί ποε η Νεραία-καρηίε είναι η βας Αθηναίος της Μανωλακκοροίε.

Να πού θύμα της λύσσης αυτής έπεσε και πάλι η Κυβέλη και
ἀλάκωρη ή κοινωνία μαζί της.

*

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ πού δέν είναι όσο ἀνήθικη μᾶς τήν πα-
ρουσιάζουσι οί κύριοι ήθικολόγοι, ξέρει πολύ καλά πώς όταν
μιά γυναίκα ἀφίσει τόν άντρα της γιατί δέν τόν ἀγαπά κι
δτα μιά ἄλλη ἀπατάει τόν άντρα της, και δέν τόν ἀφίγει,
ξέρει πολύ καλά ή κοινωνία, ἀδιάφορο κι ἄ δέν τὸ φωνάζει,
πώς ἀτιμη γυναίκα είναι ή δεύτερη, και πώς ή πρώτη είναι
μιά γυναίκα γιομάτη ειλικρινεία, πού σέβεται και τόν εαυτό
της και τόν άντρα της, πού σέβεται ακόμα και τήν ίδια τήν
κοινωνία, ἀφοῦ δέν τήν ξεγελάει με γίλιες δυο τσαχπινιές,
ἀλλά της ἑομολογιέται θαρρετά τήν πράξη της.

Και τὸ κάτω κάτω, κύριοι ψευτοηθικολόγοι, μήπως ή
Κυβέλη ήρθε δῶ νά παραστήσει τήν παντρεμένη ή τή μάν-
να και χαλνᾶτε τόν κόσμο με τις πενταροφωινάρες σας, ζη-
τώντας τάχα νά προσφυλάξετε τήν κοινωνία νά μή χεροκρο-
τήσῃ τήν πράξη της; Ἡ Κυβέλη ήρθε δῶ νά μᾶς δείξει
τήν τέχνη της, κι όταν ή τέχνη της είναι φίνα, δὲ δίνουμε
λεφτὸ τσακισμένο για τὰ ἰδιαιτέρὰ της, τὰ ὅποια τὸ κάτω
κάτω μπορεῖ νά μὴν είναι και πιὸ λασπωμένα ἀπὸ μερικους
πού βγήκανε ἀδιάντροπα νάν τήν καυτηριάσουνε.

*

ΣΕ ΚΑΠΙΟ χωρὶ εἶταν παλιά συνήθεια όταν ἀγόραζε
κανένας καινούριο φέσι νάν τὸ σοράει, ἴσια μονάχα όταν ή
γυναίκα του εἶταν τίμια, και νάν τὸ τσακίζει, όταν ή γυναι-
κα του τὰ μουρτάρει.

Κάποιος πού τυχε νάγοράσει καινούριο φέσι ρώτησε τή γυ-
ναίκα του·

— Μπρέ γυναίκα, εἶσαι τίμια για νάν τὸ φορέσω ἴσια
τὸ φέσι μου;

Και ή γυναίκα του πού δέν εἶταν και τόσο ἀναμάρτητη,
τοῦπε πικρὰ χαμογελώντας·

— Τίμια εἶμαι και παρατίμια, μᾶ, κατμένη άντρα, για
καλὸ και για κακὸ τσάκισ' το και λίγο γιατί ἔχουμε κι ὄχ-
τρους κι ὅτα σὲ δοῦνε νά φορεῖς ἴσια τὸ φέσι σου δὲ πούν τὸ
μακρὸ και τὸ κοντὸ τους.

Μερικοι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς κυρίους πού βγήκανε με ἴσιο
φέσι νά διαφεντέψουν τήν κακομοιρα τήν ήθικὴ, καλά θά
κάνανε νά ρωτούσανε πρώτα και τὰ θηλυκά του, γιατί ἀφοῦ
δέν τὰ ρώτησαν, ὁ κόσμος ἀπὸ τὰ συγκινηθεῖ με τὸ τελέ-
λισμα της ήθικότητάς τους ξεκαθόριστρε στὰ γέλια.

*

ΜΟΝΑΧΑ δυο γυναίκες, και μάλιστα θεατρίνες, ή κ.
Μαρίκα Κοτοπούλη και ή κ. Βύαγ. Παρασκευοπούλου μι-
λήσανε τίμια, θαρρετά και ειλικρινὰ για τὸ Κυβελικὸ ζήτη-
μα — ἀφοῦ ζήτημα τὸ κατανόησανε οί καμαρωμένες οί φη-
μερίδες μας. Και ὅμως οί θεατρίνοι λέγονται και ὀποκριταί,
ἐνῶ στὸ ζήτημ' αὐτὸ, και σὲ διάφορ' ζήτῃματα, οί ὀ-
ποκριτάδες βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὸ θέατρο, πασκίζοντας με
κάθε τρόπο νά ξεγελάσουν τήν κοινωνία και νάν της κλέψουν
τήν ἐχτιμότητή της.

θαῖνω τί θέλετε νά μοῦ πῆτε. Τὸ παιδί σας τίπο-
τις ἄλλο ἀπὸ ρύζι δὲ θά φάη. Κ' ἔτσι οί ἀπανου-
θεοὶ φαριστημένοι πού τελείωσε ή ἀποστολή τους
με τὸ καλὸ, γυρίσανε στὰ λημέρια τους. Ὁ Ρατο-
βοάνας κ' ή γυναίκα του πολὺ γλήγορα τελείωσανε
τὸ ρύζι πού φεύγοντας οί θεοὶ τοὺς εἶχανε ἀφήσει,
κ' εὔρισε ὁ Ρατοβοάνας πώς τὸ ρύζι εἶτανε ἀλη-
θινὰ μιά τροφή πολὺ νόστιμη, καλύτερη ἀπὸ τοὺς
μανιόκους και τ' ἄλλα φυτὰ, πού κανένα τους δέν
ἔφτανε στὴ νοστιμάδα τοῦ ρυζιῦ. Ἡ Ντριαμπαριμ-
πέ τοῦ ξήγησε πώς τὸ καλλιεργοῦνε, πώς μ' ἕνα γου-
δοχέρι τὸ κοπανίζουνε, και πώς ἔτσι χωρίζουνε τὸ
φλούδι ἀπὸ τὸ σπυρί. Μιά μέρα εἶπε ὁ Ρατοβοάνας
στὴ γυναίκα του: «Ρύζι δέν ἔχουμε πιά. Πάμε στὸν
πατέρα σου νά πάρουμε;». — «Ναί» εἶπε ή γυναίκα
του. — «Μᾶ, νά τί πρέπει νά κάμουμε» της εἶπε ὁ
Ρατοβοάνας, ἀκράτησέ το μυστικό. Πρὶν ξανακατέ-
θουμε, νά τάσης με ἀκαθάριστο ρύζι 50 χήνες, πού
νάν τις πάρουμε μαζί!».

Ἡ γυναίκα του συμφώνησε κ' ἔτσι ἄμα ἑτοιμάσα-
νε τὰ ρούχα τους για τὸ ταξίδι, φύγανε. Ἀπάνου

Μᾶ κι ὁ καθηγητῆς κ. Φωκᾶς σάν τίμιος άντρας μίλη-
σε στὸ «Νέο Ἄστυ» κι ἀντιπροσώπησε με τὰ φωτεινά του τὰ
λόγια τή γερὴ μερίδα της κοινωνίας πού βλέπει τὰ πράματα
ὅπως είναι και τὰ λέει με τὸνομά τους τὸ σωστὸ.

*

ΤΟ ΚΑΤΟΥ κάτω τί τοὺς χρωστᾶμε νά μᾶς τυραννᾶνε
κάθε τόσο με τέτλια ζητήματα; Τί χρωστᾶει στους φημερι-
δογράφους ή κοινωνία μας νάν τήν παρουσιάζουν κάθε λίγο
και λιγακι για ἡλιθία, χτηνώδικη, ταρτούφικη κοινωνία;
Τί τοὺς χρωστᾶει ἐπιτέλους ὁ λαὸς νάν τὸν ξευριάζουνε
με μικροζητήματα και προτυχοζητήματα, νάν τοῦ σκοτώ-
νουν τὴ σκέψη του, νάν τονὲ θανατώνουνε με τὰ ταπεινά,
και νά μὴν τοῦ ἀφίνουν οί ἀλιτῆριοι σκέψη και δύναμη και
ζωή για τὰ μεγάλα, για τὰ ἐθνικὰ ζητήματα;

Ἀποχωνωμένος ὁ λαὸς μας κι ἀφορμὴ οί φημερίδες, και
τόσο ἀποχωνώθηκε πού δὲ βλέπει ποιοί είναι οί ἀληθινοὶ
ὄχτροί του, οί φοβερὸι Βούργαροι τοῦ τύπου, νά σηκωθεῖ
μιά και καλὴ νάν τοὺς βγάλει ἀπὸ τὸ στέργο του.

Χρειάζεται Βάρδας και Ἄγρας και Μητρούστες και για τοῦ-
τους εἰδῶ τοὺς αἰμοβόρικους Βουργάρους, τοὺς Ρωμοχαλα-
στάδες.

Η ΚΟΠΕΛΙΑ

(Ἀπὸ τὰ «Βλάχικα λαϊκὰ τραγούδια» πού τυ-
πώνονται σὲ λίγο).

Ἡ κοπελιά μας πέθανε
κ' ή δόξα πύει μαζί της.
Πιὸς τώρα τὸ προῖ
θὰ πάει νά τραγουδάει
τὰ δέντρα, τις δαμοσκημιές;
και πιὸς θὰ συνοδέβει
τὰ θλιβερά βελάσματα
τῶν ὄρφανῶν προβάτων;
και πιὸς τὸν ἀργεμιδὸ
θὰ σιάζει σὰ χαλνᾶει;

Για κείνηνε στὸν οὐρανὸ
λαμποκοποῦσε ὁ ἥλιος,
για κείνη εἶτανε χρυσά
στοὺς κάμπους τὰ σιτάρια,
για κείνη λάμπανε στὴ γῆς
τάστέρια κάθε βράδι
και τώρα τὴν παίρνει
με ὀσπλοχινὰ ἀφάνταση
ή γις πού δὲ χορταίνει.
Καλύτερα παντοινὰ
στὸν οὐρανὸ νά σβοῦσε
ὁ ἥλιος ὁ ἀκούρατος,
και ξερὰ νά πέφτανε
στοὺς κάμπους τὰ σιτάρια
πορὰ νά πέθανε

ή διαλεχτῆ
κοπέλα τοῦ χωριοῦ μας.

Κάθε φορὰ πού διάβαινε
ἀπ' τοὺς ἀγροὺς ἐκείνη
τηνὲ πηλοσίαζε ή γις
κι ὄλο της κοπανοῦσε:
«Κοπέλα κρινομάγουλη
με τὰ περισσὶα κάλλη,
πόσο ποθῶ στὰ σπλάχνα μου
ἐσένα νά σὲ ἔχω,
νά κούνω σε
στὰ στήθια μου
ἀπάνου, κοπελιά μου!

Στις πεδιάδες ἄφρονα
τὰ λουλούδια σκορπίζω
και χύνουνε τις ἔβωδιές
στὸν κάθε διαβάτη.
Γαζίες, θέλεις; γιοσεμιὰ;
φοῦλια και μενεξέδες;
γαροφύλα; τρανιάφυλλα;
ἀγράμπελες και δάφνες;
ἀθάνατα λουλούδια;
ὄλα θάν τὰ βρεῖς ἐκεῖ
δρυσάτα, μυρωμένα.

Μᾶ γὼ πῶμαι μαγνούια τους
στὸ στήθος μου δέν ἔχω
οἶτ' ἕνα κᾶν λουλούδι
πού μοναχὰ
για μένα νά ἀνθίζει
και νάν τὸ θρέφω μοναχή.»

Και πῆρε την
κι ἀλόπητα τηνὲ κρατάει στὰ βόθη.

Μᾶ κείνη πάντα ἔλεγε
στὴ γις ἑτοῦτα δῶ τὰ λόγια:
»Καλή μου γις, μὴν παίρνεις
ἀκόμα τὴν κοπέλα σου,
και μὴ νά πάει θέλεις
στὰ βόθη σου
πού ἥλιος δέν τὰ βλέπει.
Τάχα δὲ σοῦ φτάνουνε
τὰρίφνητα λουλούδια
και κείνοι πού θαμάζουνε
τοὺς ἀνθισμένους κάμπους,
και μοναχὰ ἐμένα
νά με ζουλέψεις βρέθηνες;

Δὲ θέλω ἀκόμα, μάννα μου,
νά κοιμηθῶ κοντά σου,
μόν θέλω τὴν ἐκπόλα σου
παλιμοροῦ νά γίνω,
νά σὲ δουλέβω ἀδιάκοπα

με χαρὰ τοὺς ὑποδεχτήκανε, τοὺς εἶπανε τὴν κα-
λημέρα, τοὺς δῶσανε φαγι, και τὸ βράδι τοὺς βάλαν-
ε σ' ἕνα καινούριο σπίτι, με καινούριες ψιλές ψάθες
νά κοιμηθοῦνε. Μιά βδομάδα μένανε στοὺς ἀπανου-
θεοὺς, και λίγο πρὶ νά φύγουνε ή Ντριαμπαριμπέ γύ-
ρεψε 50 χήνες ἀπὸ τὸν πατέρα της, κι αὐτὸς ἀμέ-
σως της τίς ἔδωσε. Κρυφὰ λοιπὸν ἔδωσε σ' αὐτὲς νά
φᾶνε μπόλικο ἀκαθάριστο ρύζι κ' ὕστερα χαιρέτισε
τὸ γονιὸ της, και πῆρε τὸν άντρα της και τὸ κοπά-
δι τῶ χηνῶνε, και φύγανε. Σὰ φτάσανε κάτω, στὴν
κατοικία τους, ὁ Ρατοβοάνας ἔσφαξε εἰκοσπέντε χῆ-
νες, πῆρε τὸ ρύζι πού βρισκότανε ἀκόμα ἀχώνευτο
μέσα στὸ λουβὶ τους και τὸσπειρε. Ὑστερα ἔσφαξε
τις ἄλλες εἰκοσπέντε, και πῆρε τὸ ρύζι και τὸ μα-
γέρεψε. Σὲ λίγο τὸ ρύζι πού ἔσπειρε φύτρωσε, και
στὸν καιρὸ τοῦ θεροῦ μάζωξε ὁ Ρατοβοάνας σαράντα
μεγάλες μεζούρες β). Χάρηκε με τὴν τέτοια σοδιά ὁ

β) Οί Μυλγάσιδες ἴσαμε τώρα ἀκόμα μετρᾶνε τὸ ρύζι
με τοὺς γαζοτενεκέδες, εἶδος μεζούρα, για με τα σουμπίκια,
εἶδος στρογγυλὰ ζεμπίλια πού κατασκευάζουνε οί ἴδιοι, και
πού τὸ καθένα τους παίρνει ἀπάνου κάτω ἕνα γαζοτενεκε κα-
τσουλωτό.

Ρατοβοάνας, κι ἀπὸ τότες ή καλλιέργεια τοῦ ρυζιῦ
ξαπλώθηκε πτὴ γις. Μᾶ ὁ Ρατοβοάνας σύγκαιρα
εἶπε: «Ὅσοι στὸ μέλλο καλλιεργοῦνε ρύζι, στὸν και-
ρὸ της σοδιάς πρέπει νά προσφέρουνε και σὲ μένα τὸ
ἀνάλογο, γιατί ἄλλιως ὁ ἀγέρας κι ὁ σίφουνας θά
παίρνη τὰ σπαρτὰ τους». Κ' ἔτσι ἀπὸ κείνο τὸν και-
ρὸ οί ἄνθρωποι πού σπέρνουνε ρύζι, τὸ πρῶτο πρῶτο
πού μαζεύουνε στὸ θέρισμα είναι συνήθεια νάν τὸ
προσφέρουνε στοὺς θεοὺς. Μαγρεῦνουνε μιά κότα με
ἀψώμοστο ρύζι, και παίρνουνε ἀπ' τὸ φαγι αὐτὸ λίγο
βάζοντας το ἀπάνου σὲ δυο φύλλα μπανανας. Τὸ ἔ-
να φύλλο τ' ἀπιθᾶνουν στὴ στέγη τοῦ σπιτιοῦ τους
και αὐτὸ είναι για τοὺς Ἀπανουθεοὺς, και τ' ἄλλο
τ' ἀφήνουν κάτω στὸ χῶμα, δῶρο στὸ Ρατοβοάνα,
τὸ θεὸ της γῆς. Ἄν αὐτὴ ή δήγηση δέν είναι ἀλη-
θινή, δέν εἶμαι γὼ ὁ ψεύτης, μᾶ οί γέροι τοῦ παλιοῦ
καιροῦ, κι ὅποιος σ' αὐτὰ δέν πιστέψει φωτιά νά πέ-
ση νά τὸν κάψη.»

Ἀναλαάβα της Μανταγασκάρης 1 τοῦ Μάρτη 1907.

LAVASANGA

7) Ὅρκος Μυλγάσιος.